

POCZĄTKI NAUCZANIA ARCHITEKTURY W SZCZECINIE, ROLA PROF. DR. INŻ. PIOTRA ZAREMBY

THE BEGINNINGS OF ARCHITECTURE EDUCATION IN SZCZECIN, THE ROLE OF THE PROFESSOR. DR. ENG. PETER ZAREMBA

Marek Wołoszyn

prof. nzw. dr hab. inż. arch.

Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie
Wydział Budownictwa i Architektury
Instytut Architektury i Planowania Przestrzennego
Zakład Projektowania Architektonicznego

STRESZCZENIE

W dużym mieście portowym – Szczecinie, położonym w północno-zachodnim krańcu Polski, po II wojnie światowej zaczęto organizować wyższą uczelnię techniczną wraz z kierunkiem architektura. Od początku istnienia tego kierunku z uczelnią współpracował mgr inż. Piotr Zaremba, jednocześnie będąc prezydentem Szczecina. Wydział Architektury został po pewnym czasie zamknięty, a w 1969 r. reaktywowany, przy dużym współudziale profesora dr inż. P. Zaremba. Rola, jaką odegrał profesor w powołaniu i ukształtowaniu kierunku w pierwszych latach jego istnienia, jest nie do przecenienia.

Słowa kluczowe: historia nauczania architektury na Pomorzu Zachodnim, naukowiec, urbanista, polityk, prof. Piotr Zaremba.

ABSTRACT

In a large port city – Szczecin, situated in the north-western tip of Polish, after world war II began to organize higher technical university with the guidance of architecture. Since the beginning of its existence in the field of architecture collaborated with her msc. Ing. P. Zaremba, while being the president of Szczecin. Faculty of architecture was eventually closed and 1969 reactivated the large participation of professor dr. ing. P. Zaremba. The role he played in the appointment of a professor and shaping the direction of the first years of its existence is not to be underestimated.

Keywords: the history of architecture education in Western Pomerania, prof. P. Zaremba, politician, scientist, spatial planner.

1. WPROWADZENIE

W dużej aglomeracji, stolicy regionu, musiał powstać kierunek kształcący architektów. Najbliższe ośrodki kształcące architektów były odległe o kilkaset kilometrów. Ambicją lokalnego środowiska architektów i wspomagających je władz lokalnych było powołanie kierunku studiów: architektura i urbanistyka. W 1969 r. powołano taki kierunek i rozpoczęto nabór kandydatów na Wydziale Budownictwa Lądowego i Wodnego Politechniki Szczecińskiej. Powołany kierunek miał już wcześniejsze tradycje na tej uczelni. Bardzo ważną rolę w powołaniu tego kierunku miał prof. dr inż. Piotr Zaremba.

2. POWSTANIE I LIKWIDACJA KIERUNKU ARCHITEKTURA – LATA 1947–1954

W okresie powojennym w Szczecinie organizowała się Wyższa Szkoła Inżynierska. 15.02.1947 r. powołano w niej również kierunek architektura, na który przyjęto grupę ok. 20 studentów. W roku 1948 kierunek ten został przekształcony w samodzielny Wydział Architektury, którego dziekanem został prof. dr Ignacy Tłoczek. Kadra profesorska dojeżdżała z Warszawy i Gdańska, a tylko nieliczne osoby pochodziły ze Szczecina, jak np. następny dziekan wydziału, prof. inż. Franciszek Kocimski, czy późniejszy profesor Piotr Zaremba. Tak niedawno powołany wydział został zamknięty w 1954 r. na mocy decyzji Ministerstwa Oświaty z 1952 r. Do rozwiązania wydziału wypromowanych zostało 259 inżynierów architektów, którzy w większości podjęli pracę w regionie. Również kadra wydziału prowadziła badania, prace planistyczne i inwentaryzacyjne na rzecz regionu, który trzeba było odbudować i zintegrować z resztą kraju. Inż. Piotr Zaremba w 1948 r. zatrudniony został jako wykładowca urbanistyki, a w 1950 r. został kierownikiem katedry urbanistyki. Jego zainteresowania planowaniem miast portowych zostały ukoronowane pracą dokorską obronioną na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej w 1952 r. Wkrótce jednak dochodzi do rozwiązania Wydziału Architektury w WSI w Szczecinie, a dr inż. P. Zaremba jest zmuszony szukać pracy na innej uczelni – Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej.

3. OKRES PRZEJŚCIOWY – LATA 1954–1969

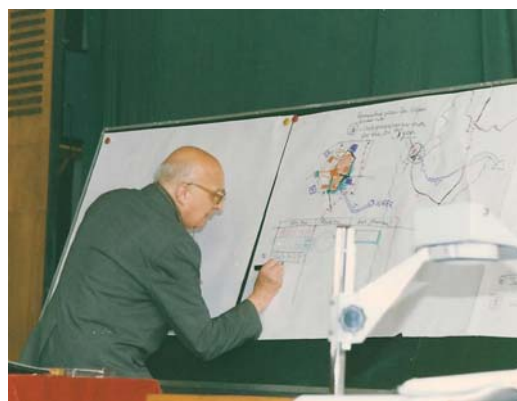
W okresie przejściowym, który nastąpił po rozwiązaniu Wydziału Architektury, kontynuatorką dydaktyczno-naukową kierunku architektura była Katedra Planowania Miast i Osiedli utworzona w 1956 r. na ówczesnym Wydziale Budownictwa Lądowego i Wodno-Melioracyjnego, kierowana przez prof. dr inż. Piotra Zarembę. W katedrze tej prowadzono prace naukowe dotyczące teorii rozwoju miast i metodyki ich planowania. Profesor P. Zaremba prowadził badania związane z rozwojem aglomeracji i miast portowych. W oparciu o tę katedrę w 1965 r. powołano Podyplomowe Studium Urbanistyki i Planowania Regionalnego dla Krajów Rozwijających się. Studium działało do przejścia prof. Piotra Zarembę na emeryturę w 1980 r., a następnie zostało przekształcone w Zakład Planowania Przestrzennego Krajów Rozwijających się. To studium ukończyło w ciągu 20 lat jego działalności 552 absolwentów z 48 krajów.

4. REAKTYWACJA KIERUNKU ARCHITEKTURA – LATA 1969–2013

Szczecin w latach 60. był dynamicznie rozwijającym się miastem, stolicą regionu i ośrodkiem akademickim z pięcioma dużymi uczelniami. W dużych państwowych biurach projektów pracowało liczne grono architektów. Biuro Projektów Budownictwa Ogólnego – Miastoprojekt, Spółdzielcze Biuro Projektów – Inwestprojekt, Biuro Projektów Budownictwa Komunalnego, Biuro Projektów Budownictwa Wiejskiego, Biuro Projektów Służby Zdrowia, Biuro Projektów Budownictwa Kolejowego i liczne mniejsze biura i urzędy zatrudniały w tym czasie ponad 200 architektów. Istniało duże zapotrzebowanie na architektów w odbudowywanym i rozbudowującym się regionie. Na ówczesnym Wydziale Bu-

downictwa Lądowego i Wodno-Melioracyjnego działał urbanista prof. P. Zaremba, który był dziekanem tego wydziału, a wcześniej rektorem Politechniki Szczecińskiej, a także kierował Katedrą Planowania Miast i Osiedli. Nie sposób dzisiaj określić, które z czynników stały się decydujące dla powołania Instytutu Architektury i Planowania Przestrzennego. W 1969 r. senat PS podjął uchwałę o utworzeniu kierunku architektura i powołaniu Instytutu Architektury i Planowania Przestrzennego na Wydziale Budownictwa Lądowego i Wodno-Melioracyjnego. Równocześnie zmieniono nazwę wydziału na Wydział Budownictwa i Architektury. W końcu lat 60. były prezydent miasta i urbanista prof. dr inż. Piotr Zaremba został powołany na pełnomocnika rektora do utworzenia kierunku architektura i dyrektora instytutu. Na zastępców dyrektora instytutu powołano urbanistę prof. dr. hab. arch. Leszka Dąbrowskiego (były dziekan WA Politechniki Wrocławskiej) i mgr. inż. arch. Bronisława Sekulę, a także zatrudniono liczne grono znanych w środowisku architektów projektantów: arch. arch. Halinę Orlińską, Marię Ostrowską, F. Kocimskiego (pracujący również w pierwszej edycji nauczania), K. Fabisia, W. Furmańczyka, M. Janowskiego, W. Jarzynkę, A. Korzeniowskiego, M. Kwiatkowską, S. Latoura, M. Prauzińskiego, A. Szymskiego i innych. W ramach instytutu utworzono zakłady prowadzące działalność naukowo-dydaktyczną w podstawowych dziedzinach architektury:

- Zakład Projektowania Architektonicznego,
- Zakład Projektowania Zespołów Architektury Mieszkaniowej,
- Zakład Projektowania Architektury Użyteczności Publicznej, Rehabilitacji i Lecznictwa,
- Zakład Urbanistyki i Planowania Regionalnego,
- Zakład Teorii, Historii i Konserwacji Zabytków,
- Zakład Planowania Przestrzennego Krajów Rozwijających się,
- Zakład Rysunku, Malarstwa i Rzeźby,
- Zakład Geometrii Wykreślnej i Perspektywy,
- Zakład Podstaw Technicznych i Ekonomicznych Architektury.

Ryc. 1, 2. Prof. Piotr Zaremba w swoim gabinecie i w trakcie wykładu

W październiku 1969 r., po kilkunastoletniej przerwie, rozpoczęto zajęcia dydaktyczne na pierwszym roku studiów jednolitych magisterskich na kierunku architektura i urbanistyka.

Ponieważ kierunek istniał na Wydziale Budownictwa i Architektury, przedmiotów konstrukcyjno-budowlanych nauczala kadra z innych katedr istniejących na tym wydziale.

Kadra naukowo-dydaktyczna rozwijała się, doskonaliła, skutkiem czego było przyjmowanie coraz większej ilości studentów na pierwszy rok studiów, obecnie 120.

Rolę i powiązanie prof. Piotra Zarembę z nauczaniem architektury i urbanistyki w Szczecinie możemy prześledzić na podstawie poniższej tabeli, gdzie zostały zestawione chronologicznie wydarzenia związane z nauczaniem architektury w Szczecinie i działalność naukowo-organizacyjną profesora.

Tab. 1. Zestawienie chronologiczne działalności naukowo-organizacyjnej prof. Piotra Zarembę z wydarzeniami organizacyjnymi związanymi z nauczaniem architektury w Szczecinie [1, 2, 3]

Zestawienie chronologiczne działalności naukowo-organizacyjnej prof. dr. inż. Piotra Zarembę	Nauczanie architektury w Szczecinie
1948–1953 r. prof. kontraktowy WSI w Szczecinie – kierownik Katedry Budowy Miast i Osiedli – 1952 r. doktorat nauk. tech. na Wydziale Arch. Politechniki Warszawskiej	1947–1954 r. Wydział Architektury w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Szczecinie 1954 r. likwidacja Wydziału Architektury
1953–1956 r. profesor urbanistyki na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej – 1954 r. profesor nadzwyczajny	
OD 1955 r. ponowne zatrudnienie na stanowisku profesora nadzwyczajnego na Politechnice Szczecińskiej – 1956 r. kierownik Katedry Budowy Miast i Osiedli na WILiW – 1960–1962 r. dziekan Wydziału Inżynierii Lądowej i Wodnej PS – 1962–1965 r. rektor PS – 1965–1967 r. dziekan Wydziału Inżynierii Lądowej i Wodnej PS – 1969 r. tytuł profesora zwyczajnego – 1969–1980 r. dyrektor Instytutu Architektury i Planowania Przestrzennego – 1975 kierownik Zakładu Planowania Przestrzennego Krajów Rozwijających się – 1977 r. członek rzeczywisty PAN – 1965 r. do 1980 r. założyciel i kierownik Międzynarodowego Podyplomowego Studium Urbanistyki i Planowania Regionalnego dla planistów z Krajów Rozwijających się	1969 r. pierwszy nabór studentów na kierunek architektura w PS 1969 r. powołanie Instytutu Architektury i Planowania Przestrzennego na wydziale o zmienionej nazwie: Wydział Budownictwa i Architektury, z zakładami: – Zakład Projektowania Architektonicznego – Zakład Projektowania Zespołów Architektury Mieszkaniowej – Zakład Projektowania Architektury Użyteczności Publicznej, Rehabilitacji i Lecznictwa – Zakład Urbanistyki i Planowania Regionalnego – Zakład Teorii, Historii i Konserwacji Zabytków – Zakład Planowania Przestrzennego Krajów Rozwijających się – Zakład Rysunku, Malarstwa i Rzeźby – Zakład Geometrii Wykreślnej i Perspektywy – Zakład Podstaw Technicznych i Ekonomicznych Architektury

5. TERAŹNIEJSZOŚĆ – ROK 2013

W 2000 r. kierunek architektura i urbanistyka otrzymał nowy obiekt dydaktyczny przy ul. Żołnierskiej 50. Znajduje się on w nowym kampusie, który powstał w obiektach adaptowanych po koszarach wojskowych. Mają tu swoje siedziby wszystkie zakłady i katedry związane z kształceniem architektów. W głównym gmachu wydziału przy al. Piastów studenci kierunku architektura uczą się tylko przedmiotów związanych z zagadnieniami budowlano-konstrukcyjnymi i materiałami budowlanymi. Na pierwszy rok wszystkich kierunków studiów dziennych na Wydziale Budownictwa i Architektury przyjmuje się co roku około 560 studentów, w tym na architekturę i urbanistykę 120 studentów. Na kierunku architektura studiuje 580 studentów na studiach stacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia, a w ciągu tych 40 lat kierunek ukończyło ponad 2500 absolwentów, którzy pracują w regionie, kraju, a także za granicą. Prócz dwustopniowych studiów stacjonarnych prowadzone są studia niestacjonarne oraz Podyplomowe Studia Architektury Wnętrz, a także studia stacjonarne z Wzornictwa w Katedrze Sztuk Wizualnych.

W roku akademickim 2012/13 na kierunku architektura zatrudnionych jest 49 nauczycieli akademickich w Instytucie Architektury i Planowania Przestrzennego i Katedrze Architektury Współczesnej, Teorii i Metodologii Projektowania, w tym:

- 8 profesorów i dr habilitowanych,
- 28 doktorów,

- 11 magistrów.

W Katedrze Sztuk Wizualnych pracuje 15 nauczycieli akademickich uczących zarówno na kierunku architektura, jak i wzornictwo, w tej grupie jest:

- 6 profesorów i doktorów habilitowanych,
- 3 doktorów,
- 6 magistrów.

W wyniku rozwoju kadry i zmian organizacyjnych z instytutu wydzielili się dwie katedry:

- Katedra Sztuk Wizualnych,
- Katedra Architektury Współczesnej, Teorii i Metodologii Projektowania.

W konsekwencji zmian w ramach Instytutu Architektury i Planowania Przestrzennego pozostały trzy zakłady i dwa zespoły dydaktyczne:

- Zakład Projektowania Architektonicznego,
- Zakład Urbanistyki, Planowania Regionalnego i Zarządzania,
- Zakład Teorii, Historii Architektury i Konserwacji Zabytków,
- Zespół Geometrii Wykreślnej i Perspektywy,
- Zespół Podstaw Technicznych i Ekonomicznych Architektury.

Trudno w ramach artykułu wstępnego omówić dotychczasową działalność naukowo-badawczą poszczególnych zakładów i ich pracowników, ale również trudno jest nie przecenić istnienia kierunku dla miasta i regionu.

6. PRZYSZŁOŚĆ

Przyszłość to oczywiście dalszy rozwój kierunku, a więc rozwój kadry i możliwości dydaktycznych. Już w niedalekiej przyszłości spodziewane jest zakończenie pięciu przewodów habilitacyjnych i kilku prac doktorskich. Ponieważ spełniamy limit kadrowy, określony przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, posiadania ośmiu samodzielnych pracowników naukowych z dyscypliny architektura i urbanistyka, w 2012 r. kierunek otrzymał prawa doktoryzowania. Planowany rozwój kadry umożliwi w niedalekiej przyszłości utworzenie samodzielnego wydziału architektury. Wydział Architektury ZUT, który prowadziły kształcenie nie tylko w dziedzinie architektury i urbanistyki, ale i w dziedzinie architektury krajobrazu, a także wzornictwa stanowiłby znaczącą jednostkę naukowo-dydaktyczną w obrębie ZUT, jak i na mapie polskich uczelni kształcących architektów w różnych specjalnościach.

Sam fakt zintegrowania już istniejących kierunków kształcenia, takich jak: architektura i urbanistyka, architektura krajobrazu i wzornictwo, w ramach jednego wydziału będzie stanowił o specyfice i odmienności szczecińskiego ośrodka. Pożądane byłoby wypracowanie charakterystycznej wizji przyszłego wydziału, a także elementu wyróżniającego dla każdego kierunku. Uważam, że pograniczne położenie ośrodka, czy bardziej rozbudowany element ekologiczności wynikający z większej ilości kadry wywodzącej się z dawnej Akademii Rolniczej to pierwiastki, które powinny zostać wykorzystane do budowania specyfiki szczecińskiej szkoły architektury. To zadanie na najbliższy czas.

Te zadania wiążą się z rozbudową i poprawą bazy materialnej, już obecnie istnieje potrzeba zaadaptowania strychu na cele dydaktyczne, doposażenia biblioteki. Odczuwa się brak auli i w pełni wyposażonych pracowni projektowych, a także brakuje „kliniki architektury”. Uważam, że nie ma możliwości prawdziwej nauki w dziedzinie projektowania architektury i urbanistyki bez praktyki projektowej na najwyższym poziomie. Dla tej przyczy przy wydziałach architektury winny istnieć biura projektowe („kliniki architektury”), gdzie ciągle zderzałaby się teoria z praktyką, gdzie studenci starszych lat pracowaliby przy rzeczywistych tematach, a młodzi absolwenci poczytywaliby sobie za zaszczyt roz-

poczynanie kariery zawodowej w takich biurach. Nie wyobrażam sobie akademii medycznych bez klinik, jak też ubolewam, że w Polsce naucza się architekturę bez „klinik architektury”. Oczywiście wielu nauczycieli akademickich – architektów ma własne pracownie lub biura projektowe, w których realizują swoje ambicje i nawet zachną się na taki pomysł. Proszę jednak o głębszą refleksję, bo wszystko zależy od ustroju takiego biura-kliniki, na ile będzie pozwalał na budowanie zespołów autorskich (pracowni mistrzowskich), jak będzie rozliczany i wspomagany przez uczelnię itd. (jest to jednak temat na odrębne opracowanie).

THE BEGINNINGS OF ARCHITECTURE EDUCATION IN SZCZECIN, THE ROLE OF THE PROFESSOR. DR. ENG. PETER ZAREMBA

1. INTRODUCTION

In a large agglomerations, the capital of the region, have to had formed the direction of educating architects. Upcoming technical universities training architects were distant a few hundred kilometers. The ambition of the local union of architects and local authorities to support them was the establishment of the field of study: architecture and urbanism. In 1969 they established a direction and started recruitment of candidates at the architecture in Faculty of Civil Engineering and Architecture Technical University of Szczecin. Appointed direction he had earlier traditions at this university. A very important role in appointment this direction was the Professor. Dr. Eng. Peter Zaremba.

2. THE ESTABLISHMENT AND LIQUIDATION OF THE DIRECTION ARCHITECTURE – THE YEARS 1947–1954

In the postwar period in Szczecin were organized the School of Engineering, where at the 15.02.1947 r. also established the direction of architecture, with a group of about 20 students started college. In 1948, the course was transformed into an independent Faculty of Architecture, whose dean was prof. Dr. Ignacy Tłoczek. Professors commuted from Warsaw and Gdansk, as well as the small number came from Szczecin, such as the next dean of the faculty, Professor. Eng. Franciszek Kocimski or later Professor Peter Zaremba. So recently appointed faculty was closed in 1954 by decision of the Ministry of Education from 1952 [1, 3] Up to solve, the faculty has promoted 259 – engineers of architecture, most of whom started work in the region. Also, senior faculty conducted research, work planning and inventory for the region that had to rebuild and integrate with the rest of the country. Engineer Peter Zaremba in 1948 r was employed as a lecturer in urban planning, and in 1950 became head of the department of urban planning. His interest in the planning of port cities were crowned PhD thesis defended at the Faculty of Architecture at Warsaw University of Technology in 1952. In brief, however, comes to solve the Faculty of Architecture in WSI in Szczecin, and Dr. Eng. P. Zaremba is forced to look for a job at another university – in Faculty of Architecture, Technical University of Wrocław.

3. THE TRANSITIONAL PERIOD – THE YEARS 1954–1969

During the transition period, which came after the dissolution of the Faculty of Architecture, a continuation of the scientific direction of the architecture was, formed in 1956, Department of Town Planning and Housing Estates in the then Faculty of Civil Engineering and Water and Drainage, under the guidance of prof. Dr. Eng. Peter Zaremba. In this department the research work was carried out on urban development

theory and methodology of planning. Professor P. Zaremba conducted research related to the development of urban and port cities. Based on this department in 1965. established Postgraduate School of Urban and Regional Planning for Developing Countries. The study worked to pass prof. P. Zaremba retired in 1980, and then was transformed into the Department of Planning for Developing Countries. This study completed within 20 years of its activity, 552 graduates from 48 countries.

4. RELOADED ARCHITECTURE EDUCATION – 1969–2013

Stettin in the sixties was a booming city, the capital of the region and academic center with five large universities. In large projects, state offices employed a large group of architects. General Building Design Bureau - Miastoprojekt, Cooperative Project Office - Inwestprojekt, Komunity Projects Office, Office of Rural Construction Projects, Office Projects Health Service, Office of Railway Construction Project, and numerous smaller agencies and offices, employed at that time more than two hundred architects. There was a high demand for architects in the reconstructed region. At the then Faculty of Civil Engineering and Water – Drainage Building work urbanist – prof. P. Zaremba, who was dean of the faculty, and previously the rector of the Szczecin Polithenic, and headed the Department of Town Planning and Housing Estates. It is impossible today to determine which of the factors have become crucial for the establishment of the Institute of Architecture and Spatial Planning. In 1969, the Senate SP passed a resolution to create a field of Architecture and the establishment of the Institute of Architecture and Spatial Planning at the Faculty of Civil Engineering and Water, Drainage Building. At the same time the name of faculty was changed to the Faculty of Civil Engineering and Architecture. At the end of the sixties former the city mayor and planner prof. Dr. Eng Piotr Zaremba was appointed rector of attorney to create a field of Architecture and Director of the Institute of Architecture. On the appointed deputy director of the institute Prof. urban planner . dr hab. arch. Leszek Dabrowski (former dean of the WA University of Technology) and MSc arch. Bronisław Sekuła, and recruited a large group of well-known among architects designers arch.arch. Halinę Orlińską, Marię Ostrowską, F. Kocimskiego (working also in the first edition of Teaching), K. Fabisia, W. Furmanczyka, M. Janowskiego, W. Jarzynkę, A. Korzeniowskiego, M. Kwiatkowską, S. Latoura, M. Prauzińskiego, A. Szymkiego and others. As part of the institute created departments operating research and teaching in core areas of architecture:

- Department of Architectural Design,
- Department of Housing Estates Design,
- Department of Public Utilities Architecture Design, Rehabilitation and Therapeutics,
- Department of Urban and Regional Planning,
- Department of Theory, History and Conservation of Monuments,
- Department of Planning for Developing Countries,
- Department of Drawing, Painting and Sculpture,
- Department of Geometry and Perspective,
- Department of Foundations of Engineering and Economic of Architecture.

In October 1969, after several years' break, started teaching in the first year of college uniform master's programs in architecture and urban planning. Since the direction existed at the Faculty of Civil Engineering and Architecture, construction subjects were teach by staff from other departments existing in this faculty. The scientific - teaching developed, perfected, so that it was accepting more and more students in the first year of study, currently 120. The role and relationship of prof. P. Zaremba to the teaching of architecture and urbanism in Szczecin, we can trace the table below, which are compiled in chronological events related to the teaching of architecture in Szczecin and scientific - organizational activities of professor.

Tab. 1. Profesor P. Zaremba chronological summary of operations research-organisational with organization of events related to architecture education in Szczecin [1 ,2, 3]

Chronological statement of operations research-organisational prof. dr. eng. Piotr Zaremba	Teaching architecture in Szczecin
<ul style="list-style-type: none"> - 1948–1953 professor WSI contract in Szczecin – Head of the Department of Planning City and Settlement – 1952 PhD science tech. on Faculty of Architecture Warsaw University of Technology 	<ul style="list-style-type: none"> 1947–1954 Faculty of Architecture at the High School of Engineering in Szczecin. – 1954 liquidation of Faculty of Architecture
<ul style="list-style-type: none"> 1953–1956 as a professor of urban planning at Faculty of Architecture Wroclaw University of Technology – 1954, Associate Professor – Since 1955, the re-employment of an associate professor at the Szczecin Politechnic – 1956 Head of the Department of Planning City and Settlements in the Faculty of Civil Ing. – 1960–1962 the dean of the Faculty of Civil Engineering in Szczecin Polytechnic – 1962–1965, the rector of the Szczecin Polytechnic – 1965–1967 the dean of the Faculty of Of Civil Engineering in Szczecin Polytechnic 	
<ul style="list-style-type: none"> – 1969 full professor – 1969–1980, the Director of Institute of Architecture and Spatial Planning – 1975 head of the Department of Spatial Planning Developing Countries – 1977 member of the Polish Academy of Sciences – 1965 to 1980, the founder and director of the International Postgraduate Study Urban and Regional Planning for planners of Developing Countries 	<ul style="list-style-type: none"> 1969, the first intake of students to study architecture in Szczecin Polytechnic 1969 establishment of the Institute of Architecture and Spatial Planning at the Department of the renamed Faculty of Civil Engineering and Architecture, betting: <ul style="list-style-type: none"> – Department of Architectural Design – Department of Housing Architecture Design – Department of Utilities, Rehabilitation and Therapeutics Architecture Design – Department of Urban Development and Regional Planning – Department of Theory, History and Monuments Preservation – Department of Planning Developing Countries – Department of Drawing, Painting and Sculpture – Department of Geometry and Outlook – Department of Technical and Economic Foundations of Architecture

5. PRESENT – 2013

In 2000, the direction of architecture and urbanism received a new educational facility at Żołnierska 50 St. It is located in the new campus, which was adapted facilities in the barracks. They have a place here, all departments related to the education of architects. In the main building of the faculty at al. Piastow, students of architecture only learn subjects related issues in construction and building materials. In the first year of all courses of study at the Faculty of Civil Engineering and Architecture takes place every year around 560 students including architecture and urbanism – 120 students. At the direction of architecture studying 580 full-time students of first and second degree. And during those 45 years the direction completed more than 2,500 graduates who are working in the region, the country and abroad. Besides the two-stage full-time, part-time studies are conducted and Postgraduate Course of Interior Design, as well as full-time studies of designing in the Department of Visual Arts. In the academic year 2012/13 in the direction of architecture employed 49 teachers at the Institute of Architecture and

Spatial Planning and the Department of Contemporary Architecture, Theory and Methodology of Design, including:

- 8 professors and associate professors Dr.
- 30 doctors,
- 11 masters.

The Department of Visual Arts works for 15 teachers of learners both in the direction of architecture and design, in this group is :

- 6 professors and associate professors Dr.,
- 3 doctors,
- 6 masters.

As a result, staff development and organizational change from the institute were separated two cathedrals :

- Department of Visual Arts,
- Department of Contemporary Architecture, Theory and Methodology of Design.

As a result, changes in the Institute of Architecture and Spatial Planning remaining 3 departments and 2 teams:

- Department of Architectural Design,
- Department of Urban Planning, Regional Planning and Management,
- Department of Theory, History of Architecture and Monument Preservation,
- Team Geometry and Perspective,
- Team of Technical and Economic Fundamentals of Architecture.

It is difficult within the editorial discuss the current activities of research – research individual companies and their employees, but also it is difficult not to overstate the existence of direction for the city and region.

6. FUTURE

The future, of course, further development direction, and so the development team and teaching opportunities. As part of the development team in the near future will be the end of 5 wires dissertations and several doctoral dissertations. As we meet the limit of human resources, as defined by the Ministry of Science and Higher Education, possession of eight senior researchers from the disciplines architecture and urban planning, in 2012 the direction was right to award doctorates. Planned staff development will in the near future, the creation of an independent department of architecture. Faculty of Architecture ZUT, which would lead education in the field of architecture and urban planning but also in the field of landscape architecture, and design would be a significant body of scientific - teaching within ZUT and the map of Polish universities educating architects in various specialties.

Sam, the integration of existing faculties such as architecture and urban planning, landscape architecture and design in one department will provide the specificity and diversity of Szczecin center. It would be desirable to develop distinctive vision for the future of the faculty, as well as a distinctive element in each direction. I think that frontier location of the faculty, or more extensive environmental element resulting from more staff from the former Agricultural Academy are the elements that should be used to build the specifics of Szczecin's school of architecture. The task for the nearest future. These tasks are associated with the development and improvement of the material base, there is already the need to adapt the attic for didactic purposes, retrofitting the library. He feels the lack of the auditorium and fully equipped design studios, as well as the lack of 'clinics of architecture'. I believe that there is no real science in the field of architecture and urban

design, no design practice at the highest level. For this reason at the faculties of architecture should exist design offices ('clinics of architecture') where we can verificate theory with practice, where students older years would work with real subjects, and young graduates would like to start a career in such offices as it an honor. I cannot imagine medical schools without clinics, as well as regret that Poland is taught architecture without 'clinics of architecture'. Of course, many academics - architects have their own studios or design offices, which realize their ambitions and even they don't won't accept the idea. Please, however, for deeper reflection, because it all depends on the organization of a design offices - the clinic, how will allow you to build teams of master studio, as will be settled and supported by the university, etc. (However, this is a topic for a separate study).

BIBLIOGRAPHY

- [1] Zaremba P., *Szczecin miasto wyższych uczelni*, Warszawa, PWN 1954.
- [2] Zaremba P., *Wspomnienia prezydenta Szczecina, 1945–1950*, Poznań, Wydaw. Poznańskie 1977.
- [3] Jarzynka W., *Z architekturą w tle*, Szczecin, Wydaw. 13 Muz 2006.

O AUTORZE

Marek A. Wołoszyn jest kierownikiem Zakładu Projektowania Architektonicznego i dyrektorem Instytutu Architektury i Planowania Przestrzennego ZUT w Szczecinie. Zajmuje się naukowo projektowaniem architektury proekologicznej. Ostatnio wydał książkę pt. *Ekorewitalizacja, zagadnienia architektoniczne* (Exemplum 2013).

AUTHOR'S NOTE

Marek A. Wołoszyn is head of the Department of Architectural Design and director of Institute of Arcitecture and Spatial Planning in WTU - Szczecin. Hes science specialization is pro-ecology architecture design. He *has recently published a book* entitled: *Ekorewitalization, architectural issues* (Exemplum 2013).

Kontakt | Contact: archmark@wp.pl